

Tulipahan vain taas kerran mieleen, että "Kaikki minkä teet, tee tervalla vaan,/ siinä vanha sananlasku onpi paikallaan."

Oulujoen Turkansaareissa on savunnut, ja kuten sananparsi sanoo, ei savua ilman tulta. Tuli poltti siellä tervahaudan, josta norui kullanuskeaa hyvähujuista nestettä kahdeksansataa litraa. Tämä neste on nyt myynnissä, melkoinen osa on jo myyty. Joukko pieniä tervapulloja ja vähän isompiakin astioita on matkannut kauas rajojemme ulkopuolelle, kaipa jo maapallon toisellekin puolelle. Aivan kuin ennenvanhaan, viime vuosisadalla, sata vuotta sitten ja sitä ennen, kun suomalaiset laivat ja myös monen monet oululaiset purjehtivat tervalastissa aina Amerikkoihin asti. Silloin vietiin tervaa tynnyreittäin, sadointuhansin litroin. Nyt viedään vain maistiaiseksi, mutta viedään kuitenkin. Tämä tuliainen tosiaan kiinnostaa jo ulkomaalaisiakin, tiesi Oulu-lehti kertoa jo heinäkuun alussa.

Samoihin aikoihin otsikoi US poikki kahdeksanpalstaisen sivunsa: Oulu elää jälleen tervanpoltton kautta. Esko Rusanen — entisiä oululaisia, ellen aivan väärin muista! — kertoi kokosi-

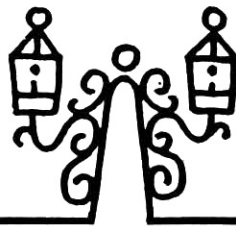
vun reportaasissaan sanoin ja kuvin Turkansaaren juhannusjuhlasta, tervahaudan sytyttämisestä, tervanpolttomestareista ja puuhamiehistä ja Turkansaaren nähtävyyksistä ja saaren, sen nähtävyyksien ja itse museon historiasta. Niin kertoi asiantuntevasti, ettei tainnut tulla kuin yksi virheetapainen, kun muisti, että itse Samuli Paulaharju oli se mies, joka löysi Turkansaaren kadonneen kirkon Raatin Lohipadonniemestä kalamiesten varastoaitaksi alistettuna. Eiköhän vain se mies 1921 ollut juuri Silli-Elfvig, Määtän tilan omistaja, joka sitten myös hankki "aitan" takaisin Turkansaareen, jossa se korotettiin entiseen tehtävänsä, kirkoksi. Konsuli ja tohtori Osten Elfvig organisoivat muuttolähtökoot, joihin osallistui suuri joukko Oulujoen talonpoikia. Samuli Paulaharju tietysti innostui asiaan ja välitti sittemmin Elfvigille tiedon Ylitornion Särkilahden pappilasta, joka siirrettiin Turkansaareen.

Ensimmäisen kerran Turkansaaren tervahauta sytytettiin ja poltettiin viime kesänä. Jo viime keväänä, kun alettiin puhua tervanpoltton sijoittamisesta juhannuksen yhteyteen, joku lehdistä otsikoi varovasti, että Turkan-

Oulu-lehti 18.7.1977

Panu

Oulun tervainen
kesätapahtuma

saaren tervahaudastako Oulun kesätapahtuma. Nyt näyttää jo ilmiselvältä, että Oulu saa Turkansaaren tervansytytysjuhlasta ja tervaviikosta sen kesätapahtuman, jota monet ovat kaivanneet. Olen kuunnellut vuosikausia puhetta siitä, että Oulussa ei kesäisin tapahdu mitään, että onhan kumma, kun ovat niin saamattomia, "oikein oululaista", kun ei mitään... eivät edes yritä. Monien puhujien, nimenomaan kirjoittajien, tekstin sävy on selvästikin ollut vähättelevä. Monet näistä vähättelijöistä ovat muuten olleetkin niitä tullista tupsahtaneita, jotka eivät ole edes yrittäneet oululaistua, ovat vain hetken täällä hyörineet ja pyörineet, nokkiineet ja räpäpineet. Näsäviisaita neuvonjia ovat olleet, mutta jo olevaa — saati ollutta — eivät

ole nähneet eivätkä kuulleet. Oulussa on muka vain eletty tervassana.

Olen kuunnellut keskusteluun osallistumatta. En liene sanonut juuta en jaata. Minulla on nimittäin koko ajan ollut sellainen tunne, että Oulun kesätapahtumaa ei voida tekemällä tehdä, se syntyy jos on syntyäkseen. Suomi on täynnä valtakunnallisia kesätapahtumia. Kohta myös jokaisella kunnalla on oma kesäinen tapahtumansa. Oulussa on sitäpaitsi alkanut olla viime vuosien kesinä niin paljon kesätapahtumia, ettei enemmästä väliä: onhan Oulu päässyt hyvään maineeseen kansainvälistenkin kongressien kaupunkina. Näyttää tänne silti vielä mahtuvan. Yhtäkkiä meillä siften on Turkansaaren tervanpolttojuhla, perinteisiin pohjautuva,

perinteistä muistuttava aito oululainen kesätapahtuma, ei tehty, vaan syntynyt. Nyt Oulussa kerran vuodessa eletään tervassa. Saapi kelvata "tervaajillekin"! Ja kuten Oulu tervakaupunkina imi voimansa ja mahtinsa ylimaista ja kulkuväylänä oli Oulujärven vesistö, niin maakunnasta, vaikka vain lähimäältä laidalta ja Ouluamme nilvelletystä, Oulujoelta, tuli nytkin voima ja mahti, joka antaa aiheen otsikointiin: Oulu elää jälleen tervanpoltton kautta.

Oulujokisen Vasalan Matin johdolla talkoilivat "Silttojen" ja Raatin "leijonat", lions'it, viime kesänä Turkansaaren tervahaudan ja ryhtyivät markkinomaan sen tuotetta. Turkansaaren Säätiö tuli tietysti innolla leikkiin mukaan, ja kyllä siinä oli puuhaa niin paljon, että hymykin välillä hyytyi, leikki muuttui totiseksi työksi. Turkansaaren monitoimimies on Eino Jokinen, toiminnanjohtaja, kotiseutuneuvos, joka totisesti ei ehdi olla oloneuvoksena. Nyt hän on "tervassakin" yltä päältä. Työtoverinaan on hänellä tänä kesänä museonhoitaja Anneli Rantala, ammattiin koulutettu.

Oulaisten XXIX:llä valtakunnallisilla kotiseutujuhilla sai rehtori Vasala Suomen Koti-

seutuliiton ansiomitalin, korkeimman ansiomerkin, mikä liitolla on jaettavaan. Samassa juhlassa mitalin sai myös rouva Brita Helenius, s. Elfving. Molemmilla on suuret ansiot Turkansaaren uuteen tulemiseen ja Vasalalla lisäksi tähän terva-asiaan. On toki monia muitakin Juuri kotiseutupäiville ilmestyneestä Kotiseutu-lehden numerosta (monin sivuin omistettukin Pyhäjokiseudun asioille ja historialle) luin, että Kotiseutuliiton harrastusmerkin tunnustuksena paikallisesta kotiseutuyöstä saivat viime vuonna mm. oulujokiset emäntä Eeva Turka ja maanviljelijä Aate Sutela. Olisi heitä varmasti muitakin!

Eläköön Oulun kesätapahtuma ja kasvava ja kehittyvä Turkansaari moninaisine ohjelmanumeroineen. Tässäkin perinteeseen tallettamisessa, vertauskuvana nyt vaikka tervanpoltto, on oikeastaan kysymys samasta "vihreän aallon" ajan nousun julistamisesta, josta prof. Keijo Korhonen puhui Vaalan maafalousnäyttelyssä, kun hän julisti, että vain "vihreät" elinkeinot voivat taata perusväestön säilymisen maamme kaikilla kulmillla. — Lisään tähän: se on koko Suomen elinehto.